

Op 15 en 16 augustus hield de Partij van de Arbeid in Amsterdam een buitengewoon congres ter bespreking van de Indonesische kwestie. De oppositie, een minderheid, roerde zich geducht. Ook Schermerhorn sprak. De verwijten welke hij in Nederland van partijgenoten te horen had gekregen over zijn onduidelijke houding in Batavia, hadden zijn zekerheid verder ondermijnd – ‘in een speech van een half uur heeft hij’, schreef Frans Goedhart aan de al eerder bedoelde geestverwant in Batavia, ‘zijn betoog viermaal met een misselijke huil- en snotterpartij onderbroken . . . Hij zag kans, in één zin tegelijkertijd te verklaren dat hij vóór en tegen de actie van 20 juli was geweest’; zijn betoog evenwel, concluderend dat de lijn van Linggadjati moest worden doorgetrokken, werd met ‘een ontzaglijke ovatie’ beloond.¹ In overleg met Drees had het partijbestuur een resolutie voorbereid die de twee punten bevatte waaraan deze in de ministerraad koste wat kost wilde vasthouden: er mocht geen opmars naar Djokjakarta plaatsvinden² en Nederland diende zich aan eventuele besluiten van de Veiligheidsraad te conformeren.

De resolutie werd met nagenoeg algemene stemmen aangenomen.

★

Als gevolg van de verdeeldheid in de ministerraad kreeg van Mook op zijn dreigement van 12 augustus dagenlang geen reactie uit Den Haag. Op zaterdag de 15de nam hij zijn besluit: hij zou naar Djokjakarta laten oprukken. De hergroepering van de Nederlandse eenheden was een feit – er werd door de generale staf een operatie voorbereid die op donderdag de 20ste van start zou gaan. ‘Cato’ was er de codenaam van.³ Op maandag de 17de werden alle Nederlandse vliegvelden op West- en Midden-Java gesloten voor ambtenaren en journalisten.⁴

¹ Brief, 22 aug. 1947, van F. Goedhart aan J. de Graaff Jr, aangehaald door R. Gase in *Vrij Nederland*, 18 juli 1987. ² Fractievoorzitter van der Goes van Naters was in tegenstelling tot Drees een voorstander van die opmars, mits sancties tegen Nederland in de Veiligheidsraad geblokkeerd konden worden door een Frans of Brits veto. ³ De naam van de Romeinse senator die in de tijd van Rome's oorlogen met Carthago elk van zijn toespraken in de Senaat placht te eindigen met de woorden: ‘Overigens ben ik van mening dat Carthago verwoest moet worden.’ ⁴ Hieromtrent drongen berichten naar Djokjakarta door: zij leidden er toe dat Soedirman op de 20ste al zijn commandanten waarschuwde dat vermoedelijk een doorstoot naar Djokjakarta ophanden was.